

УДК 930.2:070(477.83-25+438):911.375.1(477.83-25)“18/19”
DOI 10.69550/3041-1467.3.304747

Лідія ЛАЗУРКО

докторка історичних наук, професорка, професорка кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Лесі Українки, 46, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (lazurkol@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-9748-9249

Researcher ID: D-4089-2019

Lidii LAZURKO

PhD hab. (History), Full Professor, Department of Ukrainian History and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 46 Lesia Ukrainka Street, Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (lazurkol@gmail.com)

Бібліографічний опис статті: Лазурко, Л. (2023). Становлення історичної урбаністики у Львові кінця XIX – першої третини XX ст. (за матеріалами часопису “Kwartalnik Historyczny”). *Axis Europae*, 3, 6–18. doi: 10.69550/3041-1467.3.304747

Bibliographic Description of the Article: Lazurko, L. (2023). Stanovlennia istorychnoi urbanistyky u Lvovi kintsia XIX – pershoi tretyny XX st. (za materialamy chasopysu “Kwartalnik Historyczny”) [Establishment of historical urban planning in Lviv at the end of the XIXth – the first third of the xxth century (according to the materials of the journal “Kwartalnik Historyczny”)]. *Axis Europae*, 3, 6–18. doi: 10.69550/3041-1467.3.304747

**СТАНОВЛЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ УРБАНІСТИКИ У ЛЬВОВІ
КІНЦЯ XIX – ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ XX СТ.
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЧАСОПISY “KWARTALNIK HISTORYCZNY”)**

Анотація. **Мета дослідження** – показати як висвітлювалася на сторінках першого польського фахового часопису з історії “Kwartalnik Historyczny” на зламі XIX і XX ст. історія міст галицьких теренів. **Методологія дослідження** ґрунтується на принципах історизму, системності, науковості, верифікації, авторської об’єктивності з використанням загальнонаукових та спеціально-історичних методів. **Наукова новизна** дослідження полягає в тому, що вперше, опираючись на матеріали досліджень, рецензійних та джерельних матеріалів з історії галицьких міст, опублікованих в часописі “Kwartalnik Historyczny” на зламі XIX – XX ст., охарактеризовано висвітлення історичної урбаністичної тематики. **Висновки.** Цінним історіографічним джерелом інформації про форму і зміст урбаністичних студій дослідників Галицького краю є часопис “Kwartalnik Historyczny”, офіційний друкований орган Towarzystwa Historycznego, який виходив у Львові з 1887 по 1939 рр. Від початку свого заснування, цей часопис виступав фаховою трибуною істориків, що визначало специфіку відображених на його сторінках досліджень та інформаційно-критичних матеріалів і сприяло створенню наукових підвалин локальних, в тому числі й історико-урбаністичних, студій не лише в польській, але й, почасти, в українській

історичній науці. Особлива увага до минулого Червоної Русі, задекларована у статуті Towarzystwa Historycznego, спрямовувала дослідницьку увагу на найменш вивчений у тодішній історичній науці регіон.

Львівський період існування часопису є ілюстрацією загальної еволюції історії галицької урбаністики досягнутої крізь призму творчого доробку кількох поколінь дослідників старовини. А реконструювання таких значимих, але малознаних внесків у історію історичної науки, яким є доробок авторів часопису “Kwartalnik Historyczny”, сприяє проясненню специфічних особливостей розвитку означеної проблематики.

Ключові слова: історіографія, “Kwartalnik Historyczny”, науковий журнал, історична урбаністика, Галичина.

ESTABLISHMENT OF HISTORICAL URBAN PLANNING IN LVIV AT THE END OF THE XIXth – THE FIRST THIRD OF THE XXth CENTURY (ACCORDING TO THE MATERIALS OF THE JOURNAL “KWARTALNIK HISTORYCZNY”)

Abstract. *The purpose of the research is to show how the pages of the first Polish specialized history journal “Kwartalnik Historyczny” were covered at the turn of the 19th and 20th cen. the history of the cities of the Galician territories. The research methodology is based on the principles of historicism, systematicity, scientificity, verification, author’s objectivity using general scientific and special historical methods. The scientific novelty of the study lies in the fact that, for the first time, based on the materials of research, review and source materials on the history of Galician cities, published in the journal “Kwartalnik Historyczny” at the turn of the XIX – XX centuries, the coverage of historical urban topics has been characterized. Conclusions.* A valuable historiographical source of information about the form and content of urban studies by Galician region researchers is the journal “Kwartalnik Historyczny”, the official printed organ of Historical Society, which was published in Lviv from 1887 to 1939. From the beginning of its foundation, this journal acted as a professional tribune of historians, which determined the specificity of the research and information-critical materials displayed on its pages and contributed to the creation of the scientific foundations of local, including historical and urban studies, not only in Polish, but also, to some extent, in Ukrainian historical science. Special attention to the past of Red Rus’, declared in the statute of Historical Society, directed research attention to the least studied region in historical science at that time.

The Lviv period of the journal existence is an illustration of the general evolution of the history of Galician urbanism understood through the prism of the creative work of several generations of researchers of antiquity. And the reconstruction of such significant, but little-known contributions to the history of historical science, such as the work of the authors of the journal “Kwartalnik Historyczny”, contributes to clarifying the specific features of the development of the specified problem.

Keywords: historiography, “Kwartalnik Historyczny”, scientific journal, historical urbanism, Galicia.

Постановка проблеми. Урбанізаційні процеси, що охопили Європу у XIX ст. сколихнули інтерес до історії міста як окремого феномену і породили нову галузь соціогуманітарних знань – історичну урбаністику. Витоками цього нового напрямку були, вочевидь, студії з локальної історії. У Східній Галичині 2 пол. XIX – першої

третини ХХ ст. регіональні студії були пов'язані з діяльністю польських дослідників старовини, що конкурували з українцями за образ спільного минулого, намагаючись довести ексклюзивність власних прав на цей край та його історію. Та попри присутність політично-спекулятивної складової у мотивах польських дослідників старовини безперечним є їх значний позитивний внесок у вивчення минулого галицького краю. А нагромаджені цими дослідниками джерельний матеріал та наукові опрацювання потребують актуалізації й переосмислення.

Зокрема, потребує всебічного висвітлення діяльність науковців, згуртованих довкола заснованого у 1886 р. у Львові польського Towarzystwa Historycznego – першого об'єднання фахових істориків минулого, до складу якого входили також і представники інших національностей. Це об'єднання на зламі століть стало одним із провідних осередків польської історичної науки, а видаваний ними у Львові часопис “Kwartalnik Historyczny” (1887–1939) став авторитетною платформою з представлення здобутків тодішньої історичної науки.

Наукова періодика, як інтегральна складова історіографічного процесу, що лише починає статися об'єктом спеціального вивчення, має значний джерельний потенціал для вивчення історії історичної науки. Зокрема на сторінках часопису “Kwartalnik Historyczny” публікувалися різноманітні праці, в тому числі й з історичної урбаністики, до створення яких долучилися В. Лозінський, І. Шараневич, А. Петрушевич, Л. Фінкель, А. Прохаска, Ф. Папее, Ф. Буяк, Р. Гродецький, Л. Харевічова та інші. З огляду на авторитетність видання та зосередження довкола нього знаних дослідників минулого, вивчення його змістового наповнення дозволяє не лише відтворити процес становлення історичної урбаністики, але й розглядати ці тенденції в контексті розвитку тодішньої історичної науки.

Аналіз досліджень. Наукова періодика як інтегральна складова історіографічного процесу уже тривалий час є об'єктом спеціального вивчення (Бекетова, 2003; Дроздовська, 2003; Шевченко, 2005; Щербан, 2023). Часопис “Kwartalnik Historyczny”, офіційний друкований орган польського Towarzystwa Historycznego, є цінним історіографічним джерелом інформації про форму і зміст різноманітних напрямків історичних студій (Lazurko, Shcherban, 2020), в тому числі й історичної урбаністики. Аналіз представлених на сторінках цього видання матеріалів дозволяє сформулювати уявлення про основні тенденції у вивченні історії міст і міського життя на східногалицьких теренах.

Мета дослідження – показати як висвітлювалася на сторінках першого польського фахового часопису з історії “Kwartalnik Historyczny” впродовж 1887–1939 рр. історія міст Східної Галичини.

Виклад матеріалу. Початки існування часопису відзначались звертанням особливої уваги редакції на місцеву історію та історіографію, адже Towarzystwo Historyczne у Львові, як регіональна організація істориків, серед своїх пріоритетних завдань, відображених у статуті, виділяла “пробудження та допомогу розвитку історичних наук із особливою увагою до минулого Червоної Русі” (Statut, 1886, s. 1), що і визначало зорієнтованість часопису “Kwartalnik Historyczny”, найперше, на минуле Галичини. Саме тому частину його змісту становить урбаністична проблематика, дослідження якої дозволить краще пізнати наявний досвід і досягнути процес розгортання цих студій.

Від середини ХІХ ст. і до наших днів історія міст та поселень залишається пріоритетним напрямком локальних досліджень. Функція збереження історичної

пам'яті, своєрідної аури, властивої тільки певному місту, визначала підвищену увагу до міст в історичній науці. Найбільш досліджуваним об'єктом такого типу у Галичині завжди був Львів. Дослідники його історії у жовтні 1906 р. навіть оголосили про створення спеціалізованого “Towarzystwa Miłośników Przeszłości Lwowa” (Товариство шанувальників минувшини Львова). Як зазначав львівський дослідник Р. Масик “Діяльність ТШМЛ була спрямована на пропаганду т.зв. ягеллонської ідеї серед місцевого населення. Багатонаціональний Львів діячі цієї інституції вважали виключно “польським” містом. Історію головного міста Галичини об'єднані в цьому Товаристві дослідники вивчали лише з середини XIV ст., тобто від часу приєднання Львова до Польщі королем Казимиром III. При цьому забували про давньоруську минувшину міста” (Масик, 2010, с. 264).

Проте доробок цього Товариства був вельми суттєвим, а поява кожної знакової праці знаходила обговорення на сторінках часопису “Kwartalnik Historyczny”. Завдяки активній діяльності А. Чоловського та Л. Кубалі, вже у 1907 р. було започатковано серію наукових видань, присвячених історії Львова що отримала назву “Львівська бібліотека”. До 1914 р. з'явилося 25 томів робіт з історії міста, опрацьованих членами Товариства, серед найактивніших дослідників якого були В. Лозінський, Б. Павловський, А. Прохаска, Ф. Яворський.

Розвідки, присвячені окремим сторінкам історії міста, публікувались у “Kwartalniku Historycznym” у рубриці “Статті”. З поміж таких публікацій можна згадати, наприклад, роботу А. Чоловського присвячену дискусійним питанням історії постання Львова і створену на підставі літописів, різноманітних львівських джерел та досліджень новочасних істориків (Czołowski, 1891, s. 779–812); утворенню у Львові 1464 р. міщансько-шляхетської конфедерації, покликаної протистояти зовнішнім та внутрішнім негараздам, що загрожували місту, присвячувалось дослідження А. Прохаски (Prochaska, 1892, s. 728–780); обставини татарського нападу на Львів у 1695 р., вивчав Л. Фінкель (це дослідження доповнювалось картою та джерельними матеріалами у вигляді додатків) (Finkel, 1890, s. 458–493); політичним подіям у Львові 1848 року була присвячена розвідка П. Стебельського, створена на підставі даних поліцейних та судових актів. Автор відтворив процеси організації революційних комітетів у Львові, Чернівцях, листопадові події у столиці краю, діяльність Народної ради, обставини революції у Відні та їхній вплив на ситуацію у Галичині (Stebelski, 1909, s. 303–361, 507–564).

Окрім нарисів з історії Львова, які публікувалися на сторінках видання, зустрічаємо тут також і рецензійні огляди праць, що стосувалися окремих аспектів минулого міста. Так ґрунтовне обговорення на сторінках часопису отримала робота К. Відмана, присвячена міському архіву Львова. Предметом його опрацювань були давні списки архівних актів, зафіксовані у документальних каталогах (Kwiatkowski, 1888, s. 635–636). Також детально було проаналізовано дослідження “історіографа Галичини” Б. Павловського про обставини захоплення Львова Австрією у 1772 р., з чого розпочалась нова ера у житті міста (Morawski, 1912, s. 185–188).

Викликали інтерес оглядачів видання питання історії конфесійного життя у Львові. Так про праці з історії православної церкви у Львові, зібрані у ювілейному виданні на честь трьохсотліття діяльності львівського Ставропігійського братства, для часопису писав В. Лозінський (Σ., 1887, 599–604). А Я. Фіялек прихильно відгукувався про історію православної церкви у Львові, авторства Є. Воробкевича, відзначаючи

її інформаційну насиченість, ґрунтовність та залучення джерельних (у тому числі й незаних) матеріалів (Fijsak, 1898, s. 612–613).

У поле зору співпрацівників часопису зламу XIX – XX ст. потрапляли також студії з історії інших міст краю, різноманітні аматорсько-красназавчі розвідки, видання туристичного характеру, з особливою увагою відстежувалась едиційна робота на провінції. Останнє отримувало особливе значення в контексті спроб розширення “Towarzystwa Historycznego” шляхом створення у 90-х рр. XIX ст. власних регіональних осередків (Тельвак, Тельвак, 2012, с. 29–36). Так, жваве обговорення отримала монографія про Станіславів професора місцевої гімназії А. Шарловського, автора статті про це місто у “Польському географічному словнику”, до створення якого активно залучались провінційні історики. Як зазначали оглядачі “Kwartalnika Historycznego”, ця детально опрацьована праця містила інформацію не лише про історію міста, але й географічно-статистичний огляд та опис його видатних пам’яток, створений завдяки залученню обширної джерельної бази та фаховому застосуванню критичного методу її опрацювання (Sawczyński, 1888, s. 658–659).

Суперечливі оцінки на шпальтах часопису отримала публікація матеріалів з історії Дрогобича Ф. Ганткевича, директора міської гімназії, створена на підставі даних місцевого архіву. Перший рецензент цієї праці М. Гойський, подаючи основний зміст окремих документів, вказав на деякі фактологічні помилки, проте високо оцінив дану працю. Він зазначив, що опрацьовані матеріали, основні групи з яких було перелічено у рецензії, могли слугувати задокументованою ілюстрацією історії, міста починаючи від ягелонських часів (Goyski, 1908, s. 107–112). Більш критичним був огляд роботи пера Й. Фрітца, який зазначав, що оскільки попередній рецензент не взяв до уваги комплекс наявного першоджерельного матеріалу з історії міста, то його висновки про сумлінність Ф. Ганткевича є сумнівними. Співставивши кілька десятків документів, критик зауважив ряд суперечностей та суттєвих неточностей в їх інтерпретації Ф. Ганткевичем, що, на його думку, суттєво знижувало наукову вагу видання (Fritz, 1909, s. 192–196).

Оглядачі часопису відзначали фаховість дослідження Ф. Бостельом історії м. Стрия та Стрийського староства від найдавніших часів до 1784 р. Аналіз списків населення, податкових реєстрів з різних часів та незнана до того часу інформація з актів львівського крайового архіву – усе це дозволяло автору робити припущення про існування Стрия як великого міста ще за руських часів (Finkel, 1887, s. 357–358).

У середовищі науковців зламу століть точились суперечки навколо питання історичного місцерозташування Звенигороду. Критики відзначали оригінальність (хоч і сумнівність теж) наукових пошуків Я. Лама, противника ідентифікації підльвівського Звенигороду з княжим містом (Kalitowski, 1887, s. 282–285). Редактор часопису Ф. Папе досліджував історію м. Сколе та Тухольщини, звертаючи значну увагу на питання історії повсякденного життя їх мешканців. Значну частину матеріалу до праці дослідник збирав безпосередньо на місцевості і, як зазначав рецензент А. Чоловський: “автор вельми реалістично відтворював минуле цього краю” (Czołowski, 1892, s. 625). На думку А. Чоловського, ця робота була зразком історико-красназавчого дослідження, покликаного відтворити мозаїчну картину життя провінційного міста у минулому.

Редакція часопису відслідковувала також і появу аматорських красназавчих розвідок. Так, хронікам Самбора, зібрана і упорядкована бургомістром М. Будзиновським на честь 500-ліття заснування міста, мала науково-популярний характер і ґрунтувалась на відомостях місцевих архівів та наукових розвідках (Dziedzicki, 1892, s. 625).

Короткий історичний нарис міста в аматорському виконанні містила праця, присвячена вивченню привілеїв Золочева (Parée, 1896, s. 809–810). Об'єктом уваги одразу двох дослідників стало містечко Янів під Львовом. Попри невисоку наукову вартість такого роду робіт, на думку оглядачів “Kwartalnika Historycznego”, вони могли слугувати добрими туристичними путівниками для мандрів провінцією (Parée, 1898, s. 137–139).

У перші роки свого існування “Kwartalnik Historyczny” був однією з небагатьох фахових трибун і для українських дослідників історії краю. З часописом співпрацювали І. Франко, М. Кордуба, О. Колесса, К. Студинський, І. Шараневич. Окрім цього, редакція часопису зацікавлено відслідковувала появу розвідок українських авторів, оскільки представляла регіональну організацію істориків, зорієнтовану, передусім, на дослідження минулого Галичини.

На сторінках часопису зустрічаємо обговорення проблем, які піднімали у своїх працях українські дослідники, як то: розташування міст Галичини, давня історія краю і його поселень, епізоди з козацьких воєн пов'язані з минулим Львова, бібліографічні та джерелознавчі дослідження, тощо. Так, археологічні розкопки, які у 1881 р. провадив І. Шараневич (Борчук & Гаврилів & Грабовецький, 1997), наприкінці XIX ст. поклали початок новій хвилі досліджень древньої княжої столиці – міста Галича і відслідковувалися на сторінках часопису. У виданні зустрічаємо й огляд збірки А. Петрушевича, в якій він помістив велику кількість історичних, археологічних, географічних, етнографічних і лінгвістичних відомостей різного часу з даної проблеми (Czołowski, 1889, s. 745–751). Нагадаємо, що А. Петрушевич був одним із перших українських археологів-аматорів, який порушив проблему історико-археологічних досліджень, спрямованих на встановлення локалізації Стародавнього Галича (Гаврилів & Педич, 1997).

Робота з дослідження стародавньої історії Галичини О. Партицького була побудована на застосуванні не лише історико-географічних, а й етнографічних відомостей і містила інформацію про міста краю. Попри те, що критики відзначали застарілість теоретико-методологічного інструментарію цього історика, в їх представленні О. Партицький виступав як “галицький послідовник А. Нарушевича та Й. Лелевеля”, оскільки саме він значною мірою спричинився до появи у Галичині перших джерельних праць (Kocowski, 1896, s. 682–685). Подібні оцінки наукових здобутків О. Партицького зустрічаємо також і у українських істориків (Грушевський, 1895, с. 3–5).

Новий імпульс розвитку отримала історична урбаністика у міжвоєнний період, оскільки стала своєрідною “опорою” польських державних інтересів на Сході. Остаточна інкорпорація українських земель, із подальшим курсом офіційної влади на їх денационалізацію, поставила нові завдання перед представниками історичної науки обох націй. “Kwartalnik Historyczny”, залишаючись відображенням актуального стану польської історіографії, приймав участь у дискусіях, які з особливою гостротою розгорілись навколо проблемних питань як давньої, так і сучасної історіографії Галичини. Особливої ваги, у контексті відродження польської державності, набули дослідження, присвячені історії населених пунктів Галичини, зокрема міст, з акцентом на їх виключно польську приналежність.

Тому потреба наукового обґрунтування історичної приналежності населених пунктів Галичини до Польщі стимулювала розгортання великої кількості науково обґрунтованих урбаністичних досліджень з акцентом на їх виключно польську приналежність. Огляди такого типу досліджень широко представлені на шпальтах “Kwartalnika Historycznego” у цей період. Як і наприкінці XIX ст., у міжвоєнну добу

особливе місце у цих обговореннях посідав Львів, що здобув перше синтетичне дослідження власної історії – працю Ф. Папе “Нарис історії міста Львова”. Остання охоплювала великий період та супроводжувалась багатим ілюстративним матеріалом, через що отримала позитивні відгуки оглядачів часопису (Zajczkowski, 1924, s. 498). Тоді ж з’явилася праця “Бібліографія історії міста Львова” Й. Скочека, в основі якої був рукопис С. Рахвала (Skoczek, 1925, s. 336–350). Як тенденційну, представляли польські оглядачі працю українського історика М. Голубця “За український Львів”. Автор подав загальний образ політичної історії міста, стверджуючи, що “татари дали почин боротьбі за український Львів, а згодом перейняли на себе їх роль наші західні сусіди поляки” (Charewiczowa, 1929, s. 118). Історію привілеїв львівської шляхти вивчав А. Прохаска (Rachwał, 1920, s. 151–153).

Історіографічним підсумком цього напрямку досліджень міжвоєнного періоду стала стаття Л. Хареви́чової, вміщена у додатку до “Kwartalnika Historycznego” – журналі “Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne” за 1929 рік–“Десятиліття досліджень над історією міста Львова” (Charewiczowa, 1929, s. 115–136). До питання історичної урбаністики звертались також інші польські історики. Так, Й. Зелінський у своїй праці підвів певні підсумки попередніх студій над історією міста Станіслава та вказав перспективи пошуків для подальших дослідників (Zieliński, 1931, s. 112–117). Детальний огляд найновіших монографій польських міст, який здійснила Л. Хареви́чова, було уміщено у часописі “Kwartalnik Historyczny” за 1928 р. Авторка звертала увагу на дослідження А. Прохаски “Історія міста Стрия” (1926 р.), здійснене на широкому регіональному фоні із зазначенням географічних умов та особливостей соціальних стосунків у місті, а також на невеликі причинки з історії Самбора та Станіслава, створені відповідно Я. Ціхоцьким та Ч. Хованьцем (Charewiczowa, 1928, s. 391–403).

Особливу прихильність оглядачів “Kwartalnika Historycznego” здобули також видавці джерельних матеріалів з історії міст Галичини. Так, надзвичайно прихильними були відзиви на праці знаного львівського архіваріуса К. Бадецького. Приязно у науковому світі були зустрінуті та отримали схвальні відгуки редакційної колегії часопису публікації джерельних матеріалів з історії міст Самбора та Дрогобича, над якими працювали, відповідно, А. Дюрфлерувна та Г. Полачкувна (Karwasińska, 1936; Adamus, 1936). Окрім критичних матеріалів, у часописі в рубриці “Miscellanea”, як і в попередній період, продовжували друкуватись невеликі джерельні причинки з місцевої історії (Jędrzejowska, 1933; Ptaśnik, 1925; Badecki, 1927; Lewicki, 1933).

Львів у міжвоєнний період став дослідницьким центром господарської історії, інтелектуальним осердям якого були А. Шелянговський та Ф. Буяк. У 20-х роках ХХ ст. з’являються дослідження Л. Хареви́чової, в яких аналізується господарська діяльність русинів, вірмен та євреїв у XV – XVI ст. в умовах зростаючих правових обмежень. Продовження студій, започаткованих Л. Хареви́човою, знаходимо у роботі С. Гошовського “Економічний розвиток Львова у 1772 – 1914 роках”, присвяченій аналізу господарської історії Львова як міста відкритого типу, а також вивченню впливу економічних, політичних та культурних чинників Сходу та Заходу на формування особливої соціально-національної атмосфери міста (Tyrovicz, 1936).

У цей час спостерігаємо й появу досліджень, присвячених окремим аспектам міського життя. Так проблеми переплетіння міжнаціональних стосунків у середньовічному Львові крізь призму еволюції польського права та прав різних національностей у місті, а також вплив юридичних норм на уклад життя його мешканців досліджували Ф. Персовський та В. Гейнош (Werchracki, 1930; Hejnosz, 1932).

Висновки. Цінним історіографічним джерелом інформації про форму і зміст урбаністичних студій дослідників Галицького краю є часопис “Kwartalnik Historyczny”, офіційний друкований орган Towarzystwa Historycznego, який виходив у Львові з 1887 по 1939 рр. Від початку свого заснування, цей часопис виступав фаховою трибуною істориків, що визначало специфіку відображених на його сторінках досліджень та інформаційно-критичних матеріалів і сприяло створенню наукових підвалин локальних, в тому числі й історико-урбаністичних, студій не лише в польській, але й, почасти, в українській історичній науці. Особлива увага до минулого Червоної Русі, задекларована у статуті Towarzystwa Historycznego, спрямовувала дослідницьку увагу на найменш вивчений у тодішній історичній науці регіон.

Львівський період існування часопису є ілюстрацією загальної еволюції історії галицької урбаністики осягнутої кризь призму творчого доробку кількох поколінь дослідників старовини. А реконструювання таких значимих, але малознаних внесків у історію історичної науки, яким є доробок авторів часопису “Kwartalnik Historyczny”, сприяє проясненню специфічних особливостей розвитку означеної проблематики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Бекетова, В. (2004). Краєзнавча проблематика на сторінках журналу “Исторический вестник”. *Студії з архівної справи та джерелознавства*, 10, 62–66.

Борчук, С., Гаврилів, Б., Грабовецький, В. (1997). *Історико-краєзнавчі дослідження Ісидора Шараневича*. Івано-Франківськ.

Гаврилів, Б., Педич, В. (1997). *Стародавній Галич в історико-краєзнавчих дослідженнях XIX ст.* Івано-Франківськ.

Грушевський, М. (1895). [Рец.:] Партицький О. Старинна історія Галичини. *Записки наукового товариства ім. Т. Шевченка*. Т. V. С. 3–5.

Дроздовська, О. (2004). Історія заснування й краєзнавчі студії журналу “Літопис Бойківщини” (Самбір, 1931 – 1939 рр.). *Студії з архівної справи та джерелознавства*, 10, 66–69.

Lazurko, L. & Shcherban, O. (2020). Historical and economic problems on the pages of the journal “Kwartalnik Historyczny” (1887 – 1918). *Skhidnoievropejskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]*, 14, 46–53. doi:10.24919/2519-058x.14.197178

Масик, Р. (2010) Товариство шанувальників минувшини Львова (1906 – 1939). *Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка*, 11, 263–280.

Тельвак, В. В., Тельвак, В. П. (2012). Польське історичне товариство та розвиток краєзнавчого руху в Галичині наприкінці XIX – на початку XX століття. *Краєзнавство*, 2, 29–36.

Шевченко, Н. (2005). Краєзнавчі матеріали на сторінках часопису “Жінка” (1935 – 1939 рр.). *Історичні пам’ятки Галичини*, 134–144.

Щербан, Т. (2023). Часопис “Dodatek Tygodniowy do Gazety Lwowskiej” (1850–1869) як джерело для вивчення економічного життя Галичини. *Український селянин*, 29, 116–122. doi: 10.31651/2413-8142-2023-29-Shcherban

Adamus, J. (1936). [Рец.:] Księga radziecka miasta Drohobycza 1542 – 1563. *Kwartalnik Historyczny*, 275–277.

Badecki, K. (1927). Zaginione księgi średniowiecznego Lwowa. *Kwartalnik Historyczny*, 519–529.

- Charewiczowa, Ł.** (1928). Przegląd nowszych monografii miast polskich. *Kwartalnik Historyczny*, 39–403.
- Charewiczowa, Ł.** (1929). Dziesięciolecie badań nad dziejami miasta Lwowa. *Kwartalnik Historyczny*, 115–136.
- Czołowski, A.** (1889). [Рец.:] Petruszewycz A.S. Krytyko-istoryczeskija razsużdenja o naddnistrańskom horodi Hałyczy i jeho dostopamiatnostiach. *Kwartalnik Historyczny*, 745–751.
- Czołowski, A.** (1891). Lwów za ruskich czasów. *Kwartalnik Historyczny*, 779–812.
- Czołowski, A.** (1892). [Рец.:] Papée F. Skole i Tucholszczyzna. *Kwartalnik Historyczny*, 625–628.
- Dziedzicki, L.** (1892). [Рец.:] Budzynowski M. Kronika miasta Sambora. *Kwartalnik Historyczny*, 625.
- Fijałek, J.** (1898). [Рец.:] Worobkiewicz E. Die orthodox-orientalische Kirche in Lemberg. *Kwartalnik Historyczny*, 612–613.
- Finkel, L.** (1887). [Рец.:] Bostel F. Z przyszłości Stryja i starostwa stryjskiego. *Kwartalnik Historyczny*, 357–358.
- Finkel, L.** (1890). Napad tatarów na Lwów. *Kwartalnik Historyczny*, 458–493.
- Fritz, J.** (1909). [Рец.:] Gątkiewicz F. Archiwum miasta Drohobycza. *Kwartalnik Historyczny*, 192–196.
- Goyski, M.** (1908). [Рец.:] Gątkiewicz F. Archiwum miasta Drohobycza. *Kwartalnik Historyczny*, 107–112.
- Hejnosz, W.** (1932). Sprawa niewoli w lwowskim Statucie ormiańskim. *Kwartalnik Historyczny*, 321–343.
- Jędrzejowska, A.** (1923). Przyczynek do dziejów papiernictwa lwowskiego. *Kwartalnik Historyczny*, 129–134.
- Kalitowski, E.** (1887). [Рец.:] Lam J. Starożytny Dżwinograd. *Kwartalnik Historyczny*, 282–285.
- Karwasińska, J.** (1936). [Рец.:] Materjały do historii miasta Sambora 1390-1795. *Kwartalnik Historyczny*, 263–266.
- Kocowski, W.** (1896). [Рец.:] Partyckij O. Starynna istoryja Hałyczyny. *Kwartalnik Historyczny*, 682–685.
- Kwiatkowski, S.** (1888). [Рец.:] Widman K. Archiwum miasta Lwowa. *Kwartalnik Historyczny*, 635–636.
- Lewicki, K.** (1933). Dwa dokumenty Jana III dla Bonifratrów we Lwowie. *Kwartalnik Historyczny*, 212–214.
- Morawski, K.M.** (1912). [Рец.:] Pawłowski B. Zajęcie Lwowa przez Austryę 1772 r. *Kwartalnik Historyczny*, 185–188.
- Papée, F.** (1896). [Рец.:] Uranowicz Z. Przywileje miasta Złoczowa. *Kwartalnik Historyczny*, 809–810.
- Papée, F.** (1898). [Рец.:] Udziela M. Janów pod względem historycznym i jako latowisko przyszłości; Schnür-Pepłowski S. Janów pod Lwowem. *Kwartalnik Historyczny*, 137–139.
- Prochaska, A.** (1892). Konfederacya lwowska. *Kwartalnik Historyczny*, 728–780.
- Ptaśnik, J.** (1925). Dokumenty objaśniające Quadragintavirat w Krakowie i we Lwowie. *Kwartalnik Historyczny*, 315–317.
- Rachwał, S.** (1920). [Рец.:] Prochaska A. Lwów a szlachta. *Kwartalnik Historyczny*, 151–153.

Romer, E. (1898). [Рец.:] Siminginowicz A. Das Pruththal in Galizien und in der Bukowina. *Kwartalnik Historyczny*, 130–131.

Sawczyński, H. (1888). [Рец.:] Szarłowski A. Stanisławów i powiat stanisławowski. *Kwartalnik Historyczny*, 658–659.

Skoczek, J. (1925). Dotychczasowy stan badań nad historją Lwowa. *Kwartalnik Historyczny*, 336–350.

Sobociński, W. (1938). [Рец.:] Sreniowski S. Organizacja sejmiku halickiego. *Kwartalnik Historyczny*, 718–720.

Statut Towarzystwa Historycznego. (1886). Lwów.

Stebelski, P. (1909). Lwów w 1848 roku. *Kwartalnik Historyczny*, 303–361, 507–564.

Tyrovicz, M. (1936). [Рец.:] Hoszowski S. Ekonomiczny rozwój Lwowa w latach 1772 – 1914. *Kwartalnik Historyczny*, 519–523.

Werchracki, R. (1930). [Рец.:] Persowski F. Osady na prawie ruskiem, polskiem, niemieckiem, wołoskiem w ziemi lwowskiej *Kwartalnik Historyczny*, 246–248.

Zajązkowski, S. (1924). [Рец.:] Papée F. Historja miasta Lwowa w zarysie. *Kwartalnik Historyczny*, 498.

Zieliński, J. (1931). Z badań nad historją Stanisławowa. *Wiadomosci Historyczne*, 112–117.

Σ. [Loziński W.] (1887). [Рец.:] Jubilejnoe izdanie w pamiat 300-litniaho osnowanija lwowskoho stawropigijskoho bratstwa. T. 1. *Kwartalnik Historyczny*, 599–604.

REFERENCES

Beketova, V. (2004). Kraieznavcha problematyka na storinkakh zhurnalu “Istoricheskyi vestnik”. *Studii z arkhivnoi spravy ta dzhereloznavstva*, 10, 62–66. [in Ukrainian].

Borchuk, S., Havryliv, B., & Hrabovetskyi, V. (1997). *Istoryko-kraieznavchi doslidzhennia Isydora Sharanevycha* [Historical and regional studies of Isidor Sharanevich]. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].

Havryliv, B., & Pedych, V. (1997). *Starodavnii Halych v istoryko-kraieznavchykh doslidzhenniakh XIX st.* [Ancient Halych in historical and regional studies of the 19th century.] Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].

Hrushevskyi, M. (1895). [Rec.:] Partytskyi O. Starynna istoryia Halychyny. [Ancient history of Galicia]. *Zapysky naukovooho tovarystva im. T. Shevchenka*, V, 3–5. [in Ukrainian].

Drozdovska, O. (2004). Istoriiia zasnovannia y kraieznavchi studii zhurnalu “Litopys Boikivshchyny” (Sambir, 1931 – 1939 rr.). [History of the foundation and local history studies of the magazine “Chronicle of Boykivshchyna” (Sambir, 1931 – 1939)]. *Studii z arkhivnoi spravy ta dzhereloznavstva*, 10, 66–69. [in Ukrainian].

Lazurko, L., & Shcherban, O. (2020). Historical and economic problems on the pages of the journal “Kwartalnik Historyczny” (1887 – 1918). *Skhidnoievropejskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]*, 14, 46–53. doi:10.24919/2519-058x.14.197178 [in English].

Masyk, R. (2010) *Tovarystvo shanuvalnykiv mynuvshyny Lvova (1906 – 1939)* [Society of Admirers of Lviv’s Past (1906 – 1939)]. *Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка*, 11, 263–280. [in Ukrainian].

Telvak, V. V., & Telvak, V. P. (2012). Polske istorychne tovarystvo ta rozvytok kraieznavchoho rukhu v Halychyni naprykintsi XIX – na pochatku XX stolittia [Polish

Historical Society and the development of the local lore movement in Galicia in the late nineteenth - early twentieth century]. *Kraieznavstvo*, 2, 29–36. [in Ukrainian].

Shevchenko, N. (2005). Kraieznavchi materialy na storinkakh chasopysu “Zhinka” (1935 – 1939 rr.) [Local lore materials on the pages of the journal “Woman” (1935 – 1939)]. *Istorychni pamiatky Halychyny*, 134–144. [in Ukrainian].

Shcherban, T. (2023). Chasopys “Dodatek Tygodniowy do Gazety Lwowskiej” (1850 – 1869) yak dzherelo dlia vyvchennia ekonomichnoho zhyttia Halychyny [The journal “Dodatek Tygodniowy do Gazety Lwowskiej” (1850 – 1869) as a source for studying the economic life of Galicia]. *Ukrainskyi selianyn*, 29, 116–122. doi: 10.31651/2413-8142-2023-29-Shcherban [in Ukrainian].

Adamus, J. (1936). [Рец.:] Księga radziecka miasta Drohobycza 1542 – 1563 [The Soviet book of the city of Drohobych 1542 – 1563]. *Kwartalnik Historyczny*, 275–277. [in Polish].

Badecki, K. (1927). Zaginione księgi średniowiecznego Lwowa [The Lost Books of Medieval Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 519–529. [in Polish].

Charewiczowa, Ł. (1928). Przegląd nowszych monografij miast polskich [A review of newer monographs on Polish cities]. *Kwartalnik Historyczny*, 39–403. [in Polish].

Charewiczowa, Ł. (1929). Dziesięciolecie badań nad dziejami miasta Lwowa [Ten years of research on the history of the city of Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 115–136. [in Polish].

Czołowski, A. (1889). [Рец.:] Petruszewycz A.S. Krytyko-istoryczeskija razsużdenja o naddnistrjańskom horodi Hałyczi i jeha dostopamiatnostiach. *Kwartalnik Historyczny*, 745–751. [in Polish].

Czołowski, A. (1891). Lwów za ruskich czasów [Lviv during the Rus times]. *Kwartalnik Historyczny*, 779–812. [in Polish].

Czołowski, A. (1892). [Рец.:] Papée F. Skole i Tucholszczyzna [Skole and Tucholshchyna]. *Kwartalnik Historyczny*, 625–628. [in Polish].

Dziedzicki, L. (1892). [Рец.:] Budzynowski M. Kronika miasta Sambora [Chronicle of the town of Sambor]. *Kwartalnik Historyczny*, 625. [in Polish].

Fijałek, J. (1898). [Рец.:] Worobkiewicz E. Die orthodox-orientalische Kirche in Lemberg [The Orthodox Oriental Church in Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 612–613. [in Polish].

Finkel, L. (1887). [Рец.:] Bostel F. Z przeszłości Stryja i starostwa stryjskiego [From the past of Stryj and Stryj district]. *Kwartalnik Historyczny*, 357–358. [in Polish].

Finkel, L. (1890). Napad tatarów na Lwów [Tatars attack on Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 458–493. [in Polish].

Fritz, J. (1909). [Рец.:] Gątkiewicz F. Archiwum miasta Drohobycza [Archive of the city of Drohobych]. *Kwartalnik Historyczny*, 192–196. [in Polish].

Goyski, M. (1908). [Рец.:] Gątkiewicz F. Archiwum miasta Drohobycza [Archive of the city of Drohobych]. *Kwartalnik Historyczny*, 107–112. [in Polish].

Hejnosz, W. (1932). Sprawa niewoli w lwowskim Statucie ormiańskim [The case of slavery in the Lviv Armenian Statute]. *Kwartalnik Historyczny*, 321–343. [in Polish].

Jędrzejowska, A. (1923). Przyczynek do dziejów papiernictwa lwowskiego [A source for the history of Lviv papermaking]. *Kwartalnik Historyczny*, 129–134. [in Polish].

Kalitowski, E. (1887). [Рец.:] Lam J. Starożytny Dżwinograd [Ancient Dvingorod]. *Kwartalnik Historyczny*, 282–285. [in Polish].

Karwasińska, J. (1936). [Рец.:] Materjaly do historii miasta Sambora 1390 – 1795 [Materials for the history of the town of Sambir 1390 – 1795]. *Kwartalnik Historyczny*, 263–266. [in Polish].

Kocowski, W. (1896). [Рец.:] Partyckij O. Starynna istorjya Hałyczyny [The old history of Hałyczyna.]. *Kwartalnik Historyczny*. S. 682–685. [in Polish].

Kwiatkowski, S. (1888). [Рец.:] Widman K. Archiwum miasta Lwowa [Archive of the city of Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 635–636. [in Polish].

Lewicki, K. (1933). Dwa dokumenty Jana III dla Bonifratrów we Lwowie [Two documents of Jan III for the Hospitallers in Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 212–214. [in Polish].

Morawski, K.M. (1912). [Рец.:] Pawłowski B. Zajęcie Lwowa przez Austryę 1772 r. [Occupation of Lviv by Austria in 1772.]. *Kwartalnik Historyczny*, 185–188. [in Polish].

Papée, F. (1896). [Рец.:] Uranowicz Z. Przywileje miasta Złoczowa [Privileges of the city of Złoczów]. *Kwartalnik Historyczny*, 809–810. [in Polish].

Papée, F. (1898). [Рец.:] Udziela M. Janów pod względem historycznym i jako latowisko przyszłości [Janów in terms of history and as a summer resort of the past]; Schnür-Pepłowski S. Janów pod Lwowem [Januv near Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 137–139. [in Polish].

Prochaska, A. (1892). Konfederacya lwowska [Lviv Confederation]. *Kwartalnik Historyczny*, 728–780. [in Polish].

Ptaśnik, J. (1925). Dokumenty objaśniające Quadragintavirat w Krakowie i we Lwowie [Documents explaining the Quadragintavirat in Krakow and Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 315–317. [in Polish].

Rachwał, S. (1920). [Рец.:] Prochaska A. Lwów a szlachta [Lviv and the nobility]. *Kwartalnik Historyczny*, 151–153. [in Polish].

Romer, E. (1898). [Рец.:] Simingonowicz A. Das Pruththal in Galizien und in der Bukowina [The Prut Valley in Galicia and Bukovina]. *Kwartalnik Historyczny*, 130–131. [in Polish].

Sawczyński, H. (1888). [Рец.:] Szarłowski A. Stanisławów i powiat stanisławowski [Stanisławów and Stanisławów district]. *Kwartalnik Historyczny*, 658–659. [in Polish].

Skoczek, J. (1925). Dotychczasowy stan badań nad historją Lwowa [The current state of research on the history of Lviv]. *Kwartalnik Historyczny*, 336–350. [in Polish].

Sobociński, W. (1938). [Рец.:] Sreniowski S. Organizacya sejmiku halickiego [Organization of the Halicz assembly]. *Kwartalnik Historyczny*, 718–720. [in Polish].

Statut Towarzystwa Historycznego (1886). [Historical Society Statutes]. Lwów. [in Polish].

Stebelski, P. (1909). Lwów w 1848 roku [Lviv in 1848]. *Kwartalnik Historyczny*. S. 303–361, 507–564. [in Polish].

Tyrovicz, M. (1936). [Рец.:] Hozzowski S. Ekonomiczny rozwój Lwowa w latach 1772 – 1914 [Economic development of Lviv in the years 1772 – 1914]. *Kwartalnik Historyczny*, 519–523. [in Polish].

Werchracki, R. (1930). [Рец.:] Persowski F. Osady na prawie ruskiem, polskiem, niemieckiem, wołoskiem w ziemi lwowskiej [Settlements under Ruthenian, Polish, German and Wallachian law in the Lviv region]. *Kwartalnik Historyczny*, 246–248. [in Polish].

Zajączkowski, S. (1924). [Рец.:] Papée F. Historja miasta Lwowa w zarysie [The history of Lviv in outline]. *Kwartalnik Historyczny*, 498. [in Polish].

Zieliński, J. (1931). Z badań nad historją Stanisławowa [From research on the history of Stanisławów]. *Wiadomosci Historyczne*, 112–117. [in Polish].

Σ. [Loziński W.] (1887). [Рец.:] Jubilejne izdanie w pamiat 300-litniaho osnowanija lwowskoho stawropigijskoho bratstwa. T.1. [Jubilee edition in commemoration of the 300-year foundation of the Lviv Stauropygian brotherhood. T.1.]. *Kwartalnik Historyczny*, 599–604. [in Polish].

Стаття надійшла до редакції 17 березня 2023 р.

Стаття рекомендована до публікації 18.12.2023.